

Mottagare:

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se

Dnr: S2020/05621/FS

Remissyttrande Ett nationellt sammanhållet system för kunskapsbaserad vård – Ett system, många möjligheter SOU 2020:36

Sammanfattning

Region Norrbotten är överlag positiv till utredningens förslag. Utredningen är inom vissa områden generell med få skarpa förslag medan andra delar är synnerligen detaljerad, vilket stundtals har medfört en utmaning att ta ställning till utredningen i sin helhet. Det är viktigt att så väl regioner som kommuner ges förutsättningar att arbeta kunskapsbaserat inom den hälso- och sjukvård som bedrivs av dessa båda huvudmän, ett arbete som redan påbörjats inom ramen för kunskapsstyrning. Vidare är samordning av bland annat nationella satsningar en nödvändighet för att främja en god och jämlik samt resurseffektiv vård. Det är dock av ytterst vikt att de olika förslag som framkommit i utredningen inte innebär en onödig överbyggnad och ökad administration utan synkas med den organisation för kunskapsstyrning som redan etablerats. Det finns exempelvis en avsaknad av tydligt beskrivna uppdrag och roller mellan Vårdanalys och Socialstyrelsen utifrån utredningens förslag.

Region Norrbotten önskar framföra sina mer detaljerade synpunkter och kommentarer utifrån kapitel 13-17.

Region Norrbottens synpunkter

Kap 13 Förutsättningar att arbeta kunskapsbaserat i regioner och kommuner

Region Norrbotten delar utredningens ställningstagande att det är av ytterst vikt att regionerna ges förutsättningar för att fortsätta utveckla sin lokala kunskapsstyrning samt bjuder in kommunerna att delta i arbetet utifrån lokala förutsättningar. Detta eftersom samverkan mellan kommuner och regioner är centralt ur flera perspektiv, inte minst utifrån omställningen av hälso- och sjukvården till att innefatta en god och nära vård.

Vidare vill Region Norrbotten betona vikten av utredningens förslag att lokala förbättringsarbeten har sin grund i exempelvis de kunskapsstöd (riktlin-

jer och vårdförlopp) som bygger på aktuell vetenskap och beprövad erfarenhet, vilka tas fram nationellt via bland annat olika myndigheter samt nationella programområden- och arbetsgrupper. Detta i syfte för att säkerställa en jämlik och effektiv hälso- och sjukvård samt att inte riskera att patienter skadas.

Dessutom delar Region Norrbotten utredningens ställningstagande om att hälso- och sjukvårdspersonal inom kommuner och regioner ges förutsättningar att delta i det lokala arbetet med kunskapsstyrning och förbättringsarbeten. Organisatoriskt stöd och ledningens betydelse är avgörande för om detta ska lyckas.

Kap 14 Ett sammanhållet system för kunskapsbaserad vård

Region Norrbotten delar utredningens ställningstagande att samtliga aktörer inom hälso- och sjukvården bör se sig som delar av ett gemensamt system och vikten av att arbeta mot en gemensam målbild. Vidare att det krävs ett helhetsgrepp om prioriteringar för att bättre kunna samordna insatser för att främja en god och jämlik vård.

Kap 15 En statlig funktion för nationell uppföljning

15.1 Följa regeringens reformer och satsningar på området

Region Norrbotten ser som helhet positivt på och tillstyrker utredningens förslag

- om att uppgiften att följa upp regeringens satsningar och reformer samlas på en myndighet, förslagsvis Myndigheten för vård och omsorgsanalys (Vårdanalys). Vidare att samma myndighet kan analysera var behov av statliga satsningar är som störst för att säkerställa god vård.
- att Vårdanalys ges möjligheter till utökade möjligheter att hantera personuppgifter.
- att redan insamlad data i möjligaste mån bör användas så att inte arbetsbelastningen ökar i vården.

Kommentar: Med anledning av att utredningen föreslår en utökad roll för Vårdanalys så anser Region Norrbotten att det är viktigt att Vårdanalys inte förlorar sin roll som oberoende analysmyndighet inom vilken patient-, brukar- och medborgarperspektivet är en viktig del av arbetet. Vidare finns behov av att tydliggöra uppdraget för Vårdanalys i förhållande till det kansli och operativa arbetsgrupp som ska inrättas vid Socialstyrelsen.

15.2 Analysera var behov av statliga insatser är som störst för att säkerställa god vård

Region Norrbotten ser som helhet positivt på och tillstyrker utredningens förslag

- att det inrättas ett kansli på Socialstyrelsen samt en operativ arbetsgrupp med deltagare från diverse myndigheter som utifrån sina uppdrag bedöms som relevanta. Exempel på myndigheter är E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Inspektionen för vård och omsorg (IVO), Läke-medelsverket, Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) med flera.

- att det myndighetsgemensamma arbetet och kansliet regleras inledningsvis genom regeringsuppdrag.
- att det sammanställs en bild av tillståndet och utvecklingen i hälso- och sjukvården av den myndighetsgemensamma gruppen för att belysa områden där det är ändamålsenligt för staten att agera för att säkerställa en god och jämlik vård. Vidare att denna sammanställning kan ersätta det arbete som idag bland annat sker med årlig lägesrapport på Socialstyrelsen.
- att utveckla en strategi för ömsesidigt nyttjande av data.

Region Norrbotten *avstyrker utredningens förslag om*

- att Socialdepartementets analyskapacitet bör stärkas.

Kommentar: Region Norrbotten delar utredningens ställningstagande att strategiska dialoger mellan myndigheterna, sjukvårdshuvudmännen och regeringen är centralt i arbetsprocessen för att kunna samordna initiativ och satsningar för att utveckla hälso- och sjukvården.

Vidare anser Region Norrbotten att det är viktigt att tydliggöra roller och arbetsuppgifter mellan den operativa arbetsgruppen och det partnerskap som redan finns etablerat mellan diverse myndigheter inom kunskapsstyrningsorganisationen så att det inte sker en onödig överbyggnad och ökad administration. Dessutom ser Region Norrbotten behov av att tydliggöra uppdraget för Vårdanalys i förhållande till det kansli och operativa arbetsgrupp som ska inrättas vid Socialstyrelsen. Viktigt att inte uppdrag sprids mellan olika myndigheter/instanser utan att tydlig samordning finns. Region Norrbotten vill betona vikten av att inte belasta vårdens verksamheter med krav på uppföljning i större utsträckning än befogat. Vidare att möjliggöra att hälso- och sjukvårdsdata även ska kunna samnyttjas mellan regioner på en sjukvårdsregional nivå. Region Norrbotten ställer sig tveksam till utredningens förslag om att så detaljerat presentera antal tjänster som ska ingå i kansliet på Socialstyrelsen.

Kap 16 Förstärkt stöd till kunskapsbaserat arbete i regioner och kommuner

16.1 Ställningstagande avseende Kunskapsstödsutredningens förslag om vårdkommittéer

Region Norrbotten *ser som helhet positivt på och tillstyrker*

- att tidigare föreslagen lag om vårdkommittéer inte bör införas.
- att Lagen om läkemedelskommittéer bör bibehållas.

Kommentar: Region Norrbotten delar utredningens ställningstagande att respektive region bör i reglementet för sin läkemedelskommitté fastställa arbetsformer, samverkansformer och sammanställning av ledamöter (exempelvis från kommunens hälso- och sjukvård) som tillförsäkrar att läkemedelskommittén utgör en integrerad del av regionens lokal kunskapsstyrningsorganisationen. Vidare vill Region Norrbotten betona vikten av att både läke-

medel och andra behandlingsformer beaktas i bred bemärkelse och att läkemedelskommitténs rekommendationer och vägledningar finns integrerat i anvisningar och riktlinjer från lokala programområden.

16.2 Stöd till förutsättningar att arbeta kunskapsbaserat på lokal nivå i hälso- och sjukvården

Region Norrbotten *ser som helhet positivt på och tillstyrker*

- att staten bör bidra till att förstärka de regionala samverkans- och stödstrukturerna (RSS) genom medel som avsätts inom ramen för överenskommelsen god och nära vård.
- att vid fördelning av riktade medel behöver staten både beakta regioners och kommuners ansvar som sjukvårdshuvudmän.
- att Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att årligen återrapportera om insatser och utmaningar inom kunskapsstyrningsstrukturerna till regeringen. Informationen kan bidra till bland annat förbättrade beslutsunderlag inför statliga initiativ och satsningar.
- att låta utreda frågan om obligatorisk Medicinskt Ansvarig för Rehabilitering (MAR).

Region Norrbotten *avstyrker utredningens förslag om*

- att staten i större utsträckning än idag utformar kunskapsstöd med utgångspunkt i den kommunala hälso- och sjukvården.
- att det Nationella vårdkompetensrådet vid Socialstyrelsen bör ta upp och söka tillfredställande lösningar avseende professionernas praktiska förutsättningar att utföra sitt arbete i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet i syfte att stödja ett livslångt lärande.

Kommentar: Region Norrbotten delar utredningens ställningstagande att regioner och kommuner fortsätter utveckla sitt samarbete avseende kunskapsstyrning. Vidare anser Region Norrbotten att generella kunskapsstöd utformas via exempelvis nationella programområden och arbetsgrupper som sedan kan anpassas lokalt utifrån hur hälso- och sjukvården bedrivs inom kommun och region. Detta är angeläget av många skäl men är nödvändigt för att åstadkomma en personcentrerad, god och nära vård oavsett vårdgivare. Dessutom bör lokala implementerings- och förbättringsarbeten utgå från det arbete som bland annat görs inom ramen för kunskapsstyrning på nationell nivå.

Region Norrbotten vill betona betydelsen av att även Socialtjänstlagen behöver beaktas för att kunna genomföra nödvändiga förändringar gällande en kunskapsbaserad vård inom kommunerna. Vidare föreslår Region Norrbotten att samtidigt som en utredning tillsätts för utreda frågan om obligatorisk MAR så bör en sådan utredning förslagsvis även innefatta behov av andra professioner särskilt utifrån det senaste årets erfarenheter från rådande pandemi.

Kap 17 Långsiktiga förutsättningar för ett nationellt sammanhållet system för kunskapsbaserad vård

17.1 Långsiktiga förutsättningar genom en överenskommelse

Region Norrbotten *ser som helhet positivt på och tillstyrker*

- att en 10-årig överenskommelse sluts mellan staten, regionerna och kommunerna - för att skapa långsiktiga förutsättningar för ett nationellt sammanhållet system för kunskapsbaserad vård.

Kommentar: Region Norrbotten saknar detaljer kring hur en sådan 10-årig överenskommelse skulle kunna komma att se ut bland annat utifrån roller och ansvarsområden.

17.2 Myndighetsstyrning som stödjer ett sammanhållet system

Region Norrbotten *ser som helhet positivt på och tillstyrker*

- att myndighetsstyrning bättre kan stödja en utveckling mot ett mer sammanhållet system för kunskapsbaserad vård genom att beakta både regioner och kommuner som huvudmän för hälso- och sjukvård.

Kommentar: Region Norrbotten delar utredningens ställningstagande när det gäller behovet av ett helhetsperspektiv beträffande hälso- och sjukvård i både regioner och kommuner eftersom patienter och då särskilt den stora mycket utsatta gruppen av sköra äldre, som ofta rör sig mellan dessa huvudmän. Region Norrbotten är positiva till utredningens förslag inte kommer att innebära några förändring i statens, regionernas eller kommunernas grundläggande ansvar eller uppgifter.